

INGEZONDEN.

EEN GOED EINDE AAN DE SLECHTE ONEINDIGHEID.

Zelfs HOMERUS dulle wel eens. De plotseling ingevallen hitte kan dus wel de oorzaak ervan zijn, dat PINKHOF droomde, dat het afgeven van een ziekenbriefje voortvloeit uit een betrekking tusschen den werkgever en den huisdokter van den werknemer. Inderdaad hebben die twee personen niets met elkander te maken. Maar ieder patiënt kan van zijn eigen arts eischen, dat deze hem met zijn getuigenis in en buiten rechten ter zijde staat. Dit is nu eenmaal een van de grondslagen van den rechtsstaat, waarin wij leven.

In aanmerking genomen de oneindige slechtheid van het menschedom, behoeft het niet te verwonderen, dat vraagstukken van zulke slechte oneindigheid, als dat van de ziekenbriefjes, in de historie al meer zijn voorgekomen. De oplossing is dan ook al van ouds bekend. PINKHOF kan die vinden in een boekske van een zeker LESSING, genaamd Nathan der Weise.

Zoodra PINKHOF en zijn medestanders ophouden met te verkondigen, dat zij alleen precies weten, hoe het moet met de geneeskundige verklaringen, en zoodra zijgaan begrijpen, dat de één naar zijn geweten de briefjes weigert, die de andere eveneens naar zijn geweten zich verplicht acht te geven, — zie, dan is de oplossing opeens daar: Dan draagt PINKHOF de lusten en lasten van het weigeren en de andere partij de lasten en lusten van het verstrekken. En dan zullen wij over eenige eeuwen wel gaan bemerken, wie het ware geloof heeft. In Duitschland en Engeland en in vele andere landen worden geneeskundige verklaringen door huisdokter grif verstrekt, zelfs diagnoses ingevuld; in Ierland hebben de dokters er een algemeene staking voor geproclameerd om zelf het recht te behouden, briefjes van ongeschiktheid tot arbeiden, enz. aan hun patiënten af te geven. Laat PINKHOF dus gerust zijn: vrijheid zal ook in ons land geen catastrofe veroorzaken.

Amsterdam, 10 Juli 1923.

H. KOCH.

PROFESSOR SALTET EN DE STATISTIEK.

Bij het vertrek van prof. SALTET uit zijn ambt en zijn werk te Amsterdam, moge ook uit het Bureau van Statistiek dier gemeente een stem klinken, die den scheidenden hoogleeraar een hartelijk vaarwel toeroept. Immers jarenlang heeft een nauwe betrekking bestaan tusschen hem en het Bureau en een voor het Bureau uiterst leerzame en aangename samenwerking.

Prof. SALTET, prof. VAN LOGHEM heeft het op bldz. 2497 reeds gezegd, was behalve hygiënist, ook statisticus; de statistische arbeid, dien hij als ondergrond van zijn hygiënische onderzoekingen wist te gebruiken, had zijn volle sympathie en belangstelling. En het was voor het Bureau een eer zich op zijn verzoek dienstbaar te mogen maken aan de hygiënische wetenschap. Het leverde, ook tot eigen voordeel, de bouwstoffen voor allerlei onderzoekingen op demografisch gebied, die SALTET wenschte in te stellen. Zoo werden voor zijn boek over de gezondheidsleer de tabellen, voorkomende in het hoofdstuk statistiek, op het Bureau bewerkt, zoowel voor de eerste, als voor de eenigszins uitgebreide tweede uitgave. Ook werden daar naar de opgaven van den hoogleeraar verzameld de cijfers en tabellen, waaruit op het laboratorium voor gezondheidsleer talrijke grafieken ten behoeve van de colleges werden vervaardigd, die in een afzonderlijk lokaal bewaard, reeds een museum in het klein beginnen te vormen, en welke hij met zeldzaam genoegen placht te toonen aan zijn bezoekers,

Op zijn belangstelling voor elke ontdekking op demografisch gebied, elk voorgenomen onderzoek, viel te rekenen en zijn gaarne gegeven oordeel opende niet zelden nieuwe perspectieven. Met nauwkeurigheid bestudeerde hij de geschriften, die het Bureau uitgaf, en toetste de uitkomsten daarin vervat, aan zijn eigen waarnemingen en ondervindingen.

Eenige van de voornaamste demografische verschijnselen, zooals algemeene sterfte, zuigelingensterfte e.d., welke voor den gezondheidstoestand typeerend zijn, liet hij maandelijks regelmatig bijhouden en op zoodanige wijze in teekening brengen, dat de nieuwe gegevens elke maand bij de vroegere konden worden gevoegd. Deze grafieken, die hij geestig „statistische barometers” noemde, prijken in de gang van het laboratorium en werden evenzeer aan iederen bezoeker getoond.

In samenwerking met den toenmaligen directeur van het Bureau mr. PH. FALKENBURG heeft hij ook eens een publicatie van het Bureau bewerkt, n.l. die betreffende de kindersterfte, reeds door prof. VAN LOGHEM genoemd.

Tot de functies, die hij op statistisch gebied bekleedde, behoorde het lidmaatschap van de Centrale Commissie voor de Statistiek, hetwelk hij van de oprichting der commissie af (1892) tot 1900 en daarna weder sedert 1911 heeft bekleed, en waarin zijn adviezen natuurlijk steeds groote beteekenis hadden, en voorts die van de commissie voor de medische statistiek uit de Maatschappij van Geneeskunde, die zich vooral verdienstelijk heeft gemaakt door de ziekenhuisstatistiek.

Het Amsterdamsch Bureau is verheugd te dezer plaatse van zijn erkentelijkheid voor de waardeering van en de leerrijke samenwerking met SALTET te kunnen doen blijken.

• Amsterdam,
12 Juli 1923.

J. H. VAN ZANTEN,
Directeur van het Bureau.

VERHOOGING VAN DEN BLOEDDRUK.

Collega WIJSFELT ben ik erkentelijk voor zijn opmerkingen.

Beginnen wij met punt 2. Ik huldig zijn tweede lezing; dus zijn wij het eens.

Vergiften werken ook op den spierrok der grootere vaten; hetgeen men o.a. ook kan waarnemen door het weer gevuld worden van den pols, als de contractie-toestanden ophouden. Moeilijk valt het toch aan te nemen dat het hart nu eens meer en dan weer minder krachtig onder deze omstandigheden zijn pomp-werkzaamheid doet.

Bij de waardeering van de schommelingen van den toestel van PARKON is men op glad ijs, juist om het verkeerde in de opvatting van MAREY omtrent het z.g.n. vrij flotteren van den vaatwand. Mag ik daarvoor verwijzen naar hetgeen ik hierover schreef in het *Nederl. Tijdschr. voor Geneesk.* 1917, II.

Hiermede hoop ik hetgeen collega WIJSFELT nog niet geheel duidelijk was, te hebben opgehelderd.

's-Gravenhage, 11 Juli 1923.

J. LANKHOUT,